

4. Hukuk Dairesi "İçtihat Metni"

2023/5156 E. , 2025/14572 K.

MAHKEMESİ : Bursa Bölge Adliye Mahkemesi 13. Hukuk Dairesi
SAYISI : 2021/2265 E., 2023/220 K.
İLK DERECE MAHKEMESİ : Bursa 9. Asliye Hukuk Mahkemesi
SAYISI : 2020/2 50... /413 Karar

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davacı vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkilinin ... olarak görev yaptığını, aynı zamanda önceki dönem ... İl Başkan Yardımcısı olarak siyasi kimliğinin de bulunduğunu; davalının sahibi olduğu ... ve ... isimli internet sitelerinde 27.07.2018, 15.05.2020, 09.06.2020 tarihlerinde davalı tarafından kaleme alınan " ... Başkanı ... mü", "... Nereye Koşuyor", "... 'ın Fetö ile Mücadelesi" başlıklı haberler nedeniyle müvekkilinin kişilik haklarının saldırıya uğradığını, bu haberlere ilişkin Bursa 2. Sulh Ceza Hakimliğinin 2020/2731 D.İş ve Bursa 4. Sulh Ceza Hakimliğinin 2020/2484 D.İş sayılı kararları ile erişim engeli kararı verilmesine rağmen davalının Facebook'da @... ve Twitter'da @... hesaplarından aynı yönde paylaşımlarına devam ettiğini, basın ve ifade özgürlüğü sınırlarının aşıldığını belirterek 100.000,00 TL manevi tazminatın 15.05.2020 tarihinden işleyecek yasal faizi ile beraber davalıdan tahsili ile kararın yayınlanması talep edilmiştir.

II. CEVAP

Davalı vekili cevap dilekçesinde; müvekkilinin dava konusu haberler ve paylaşımlarla siyasi kimliğe sahip olan davalıya bir takım sorular yönelttiğini, basın ve ifade özgürlüğü sınırlarının aşılmadığını, kişilik haklarına bir saldırı olmadığını belirterek davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; hakkında bu konuda hiçbir soruşturma ve kanıt bulunmayan davacıya, görünür gerçekliğe uygun bir delil ileri sürmeksizin, terör örgütünü desteklediği algısı oluşturacak şekilde yayınlar ve paylaşımlar yapıldığı, Bursa 2. Sulh Ceza Hakimliği'nin 2020/2731 D.İş Kararı ile erişimin engellenmesi kararına rağmen sosyal medya hesaplarından paylaşımların devam ettirilmesi nedeniyle basın ve ifade özgürlüğü sınırlarının aşıldığı, davacının kişilik haklarının saldırıya uğradığı gerekçesiyle davanın kısmen kabulü ile 10.000,00 TL manevi tazminatın 09.06.2020 tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte davalıdan tahsiline; fazlaya ilişkin manevi tazminat talebi ile hükmün yayınlanması talebinin reddine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili ve davalı vekili tarafından istinaf başvurusunda bulunulması üzerine; Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; dava konusu haberler ve paylaşımlar bir arada değerlendirildiğinde davacıyı rahatsız edici, kırıci nitelik taşısa da davacının siyasi kişiliği gereği bu tür söylemlere hazırlıklı olması ve hoşgörüsü karşılayabilmesi gerektiği, yayın içeriklerinin doğru olmadığını basın önünde açıklayarak kendisini savunabilecek konumda olduğunun tartışmasız olduğu; yerel yayın niteliğiyle belirli bir etki alanı bulunan haber ve paylaşımların yayın tarihi itibarıyla ve halen güncelliğini koruyan " terör örgütü ile iltisaklı kişilerle samimi" olarak ifade edilmesi de genel olarak düşünce açıklaması niteliğinde olduğu, eleştiri ve ifade özgürlüğü sınırlarının aşılmadığı gerekçesi ile davacı vekilinin istinaf başvurusunun esaslan reddine; davalı vekilinin istinaf başvurusunun kabulü ile İlk Derece Mahkemesi kararının kaldırılmasına, davanın reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Sebepleri

Davacı vekili temyiz dilekçesinde; hiç bir dayanağı olmadığı halde müvekkilinin bir terör örgütü ile adının bir araya getirilerek kişilik haklarının ve itibarının saldırıya uğradığını, bu konuda müvekkili hakkında bir soruşturma açılmadığını, her hangi bir delil olmadığını, basın ve ifade özgürlüğü sınırlarının aşıldığını, haber ve paylaşımların doğru olmadığını bu nedenle görünür gerçekliğin de söz konusu olmadığını, verilen kararın usul ve yasaya aykırı olduğunu belirtmiştir.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

Uyuşmazlık; ... ve ... isimli internet sitelerinde 27.07.2018, 15.05.20 20... .06.2020 tarihlerinde davalı tarafından kaleme alınan haberler ile @..., @... hesaplarından yapılan paylaşımlar nedeniyle davacının kişilik haklarının saldırıya uğradığı iddiası ile manevi tazminat ve kararın yayınlanması talebine ilişkindir.

Uyuşmazlığın çözümü açısından öncelikle konuyla ilgili kavram ve yasal düzenlemelerin irdelenmesinde yarar vardır.

Anayasa'nın 13. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, ... demokratik toplum düzeninin ... gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz."

Anayasa'nın 26 ncı maddesi şöyledir:

"Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir. Bu hürriyet resmî makamların müdahalesi olmaksızın haber veya fikir almak ya da vermek serbestliğini de kapsar. ... Bu hürriyetlerin kullanılması, ... başkalarının şöhret veya haklarının, özel ve aile hayatlarının ... korunması ... amaçlarıyla sınırlanabilir..."

AİHS'nin 10 uncu maddesi şöyledir:

"1. Herkes ifade özgürlüğü hakkına sahiptir. Bu hak, kamu makamlarının müdahalesi olmaksızın ve ülke sınırları gözetilmeksizin, kanaat özgürlüğünü ve haber ve görüş alma ve de verme özgürlüğünü de kapsar. ... 2. Görev ve sorumluluklar da yükleyen bu özgürlüklerin kullanılması, yasayla öngörülen ve demokratik bir toplumda ... başkalarının şöhret ve haklarının korunması ... için gerekli olan bazı ...sınırlamalara ... tabi tutulabilir."

TMK'nın "Kişiliğin korunması" başlıklı 24 üncü maddesi şöyledir:

"Hukuka aykırı olarak kişilik hakkına saldırılan kimse, hakimden, saldırıda bulunanlara karşı korunmasını isteyebilir. Kişilik hakkı zedelenen kimsenin rızası, daha üstün nitelikte özel veya kamusal yarar ya da kanunun verdiği yetkinin kullanılması sebeplerinden biriyle haklı kılınmadıkça, kişilik haklarına yapılan her saldırı hukuka aykırıdır."

TBK'nın "Kişilik hakkının zedelenmesi" başlıklı 58 inci maddesi şöyledir:

"Kişilik hakkının zedelenmesinden zarar gören, uğradığı manevi zarara karşılık manevi tazminat adı altında bir miktar para ödenmesini isteyebilir. Hâkim, bu tazminatın ödenmesi yerine, diğer bir giderim biçimi kararlaştırabilir veya bu tazminata ekleyebilir; özellikle saldırıyı kınayan bir karar verebilir ve bu kararın yayımlanmasına hükmedebilir."

Manevi zarar, kişilik değerlerinde oluşan objektif eksilmedir. Duyulan acı, çekilen ızdırap manevi zarar değil, onun görüntüsü olarak ortaya çıkabilir. Acı ve elemin karşılığı manevi zarar olarak kabul edilerek keder ve acılarını içlerinde gizleyenleri tazminat isteme haklarından yoksun bırakmamak için kanunlarımız manevi tazminat verilebilecek bazı olguları özel olarak düzenlemiştir. TMK'nın 24 ve TBK'nın 58 inci maddelerinde yer verilen kişilik haklarının korunması da bunlardan biridir.

İfade özgürlüğü; haber ve bilgilere, başkalarının fikirlerine serbestçe ulaşabilme, düşünce, tavır ve kanaatlerinden dolayı kınanmama ve bunları tek başına veya başkalarıyla birlikte çeşitli yollarla serbestçe ifade edebilme, anlatabilme, savunabilme, başkalarına aktarabilme ve yayabilme imkânlarına sahip olma anlamlarına gelir. Muhalif olanlar da dâhil olmak üzere düşüncelerin her türlü araçla açıklanması, açıklanan düşünceye paydaş sağlanması, düşünceyi gerçekleştirme ve bu konuda başkalarını ikna çabaları ve bu çabaların hoşgörülle karşılanması çoğulcu demokratik düzenin gereklerindendir. Dolayısıyla toplumsal ve siyasal çoğulculuğu sağlamak, her türlü düşüncenin barışçıl bir şekilde ve serbestçe ifadesine bağlıdır. Bu itibarla düşünceyi açıklama ve yayma özgürlüğü demokrasinin işleyişi için hayati önemdedir (Anayasa Mahkemesi (AYM); ..., B. No: 2014/12151, 4/6/2015; ... , B. No: 2013/9343, 4/6/2015).

İfade özgürlüğü; aynı zamanda demokratik toplumun temelini oluşturan, toplumun ilerlemesi ve bireyin gelişmesi için gerekli temel unsurlardan olup bu özgürlük, sadece toplum tarafından kabul gören, zararsız veya ilgisiz kabul edilen bilgi ve fikirler için değil; incitici, şoke edici ya da endişelendirici bilgi ve düşünceler için de geçerlidir. İfade özgürlüğü; yokluğu hâlinde demokratik bir toplumdan söz edemeyeceğimiz çoğulculuğun, hoşgörünün ve açık fikirliğin bir gereğidir (Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM); Von Hannover/Almanya, B. No: 40660/08).

Ancak belirtmek gerekir ki ifade özgürlüğü sınırsız değildir. Başta siyasi kişiler olmak üzere, en geniş hâlde dahi ifade özgürlüğünün, kişilerin itibarına zarar verecek boyuta ulaşmaması gerekir. Bu gereklilik, temel hak ve hürriyetlerin; kişinin topluma, ailesine ve diğer kişilere karşı ödev ve sorumluluklarını da ihtiva ettiğini belirten Anayasa'nın 12 nci maddesinin ikinci fıkrasından doğan bir zorunluluktur (AYM; ..., B. No: 2013/1461, 12/11/2014). Bu itibarla, Anayasa'nın 26 ıncı maddesinin ikinci fıkrasına göre ifade özgürlüğünün sınırlandırılma nedenlerinden biri de başkalarının şöhret ve itibarının korunmasıdır. Davalının söylediği sözlerin, ifade özgürlüğünün sınırlarını aştığını tespit ederken mahkemece ortaya konulan gerekçenin, bu özgürlüğü sınırlamak için yeterli ve ilgili olmasının yanında, ifade özgürlüğüne getirilecek sınırlamanın, demokratik bir toplumda zorlayıcı bir toplumsal ihtiyacın karşılanması amacına yönelik, ölçülü, orantılı ve istisnai nitelikte olması gerekir. Buna göre, ifade özgürlüğüne yapılan bir müdahale, zorunlu bir toplumsal ihtiyacı karşılamıyorsa ya da zorunlu bir toplumsal ihtiyacı karşılamakla birlikte orantılı değilse, demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun bir müdahale olarak değerlendirilemez.

Bu tür davalarda mahkemece yapılması gereken; kamuya mal olmuş kişilerin şöhret ve itibarı ile ifade özgürlüğünün çatışması hâlinde bu iki hak arasında makul bir dengenin kurulmasıdır. Dengeleme yapılırken her bir somut olay bakımından şu hususları göz önüne almak gerekmektedir: Dava konusu açıklamanın kamu yararına ilişkin bir tartışmaya sağladığı katkı, ilgili kişinin tanınırlığı, toplumdaki rolü ve işlevi ile yazıya konu olan faaliyetin niteliği, açıklama veya yayının konusu, kapsamı, şekli ve etkileri, ilgili kişinin daha önceki davranışları, bilgilerin elde edilme koşulları ve gerçekliği ile uygulanan yaptırımın niteliği (AYM; ... (3), B. No: 2015/1220, 18/7/2018).

Somut olayda, dava konusu haberler ve paylaşımlarda sarf edilen söz ve ifadelerin değer yargısı olarak değerlendirilemeyeceği, somut bir delile dayanılmaksızın, davacıya olgu isnadında bulunduğu, kesin yargı içeren şekilde beyanda bulunularak özle biçim arasındaki dengenin bozulduğu, sert eleştiri sınırlarının aşıldığı, kullanılan söz ve ifadelerin ifade özgürlüğü kapsamında değerlendirilmesinin mümkün olmadığı, haberlere erişim engeli kararı verilmesinden sonra iş bu kararı işlevsiz bırakacak şekilde sosyal medyadan paylaşımlara devam edildiği, davacının kişilik haklarına saldırının gerçekleştiği anlaşılmaktadır.

Bu durumda davacının şeref ve itibarının korunmasını isteme hakkı, davalı tarafın ifade özgürlüğünden üstün tutulmalı ve davacının kişilik haklarının saldırıya uğradığı kabul edilmelidir. İfade özgürlüğüne bu kapsamda getirilen sınırlama, ölçülü ve orantılı olduğu gibi demokratik toplum düzeninin gereklerine de uygundur.

Şu durumda; kişilik hakları saldırıya uğrayan davacı yararına TBK'nın 58 inci maddesi uyarınca uygun miktarda manevi tazminata karar verilmesi gerekirken yanılıgılı gerekçeyle istemin reddine karar verilmiş olması usul ve yasaya uygun düşmediğinden Bölge Adliye Mahkemesi kararının bozulması gerekmiştir.

VI. KARAR

Yukarıda açıklanan sebeplerle davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile temyiz olunan Bölge Adliye Mahkemesi kararının BOZULMASINA,
Peşin alınan temyiz harcının istek hâlinde davacıya iadesine,
Dosyanın kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,
23.10.2025 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.